

به نام خدا

«گزارشی کوتاه از سفری شاعرانه به جمهوری آذربایجان»

درآمد

کشور جمهوری آذربایجان با جمعیت نزدیک به ۸ میلیون نفر و وسعت ۸۶/۶۰۰ کیلومتر مربع در همسایگی شمال غربی ایران و در بخش شرقی ناحیه‌ی قفقاز، میان رشته‌های جنوب شرقی کوهستان قفقاز و سواحل دریای خزر و رود ارس قرار دارد. این کشور دارای آب و هوایی مدیترانه‌ای با کوه‌ها و جلگه‌هایی سرسبز است. ناحیه‌ی قفقاز که جمهوری آذربایجان، گرجستان و ارمنستان را در برمی گیرد. قرن‌ها جزو سرزمین ایران بوده است و در زمان فتحعلی شاه قاجار پس از رخداد دو جنگ که منجر به دو معاهده‌ی گلستان و ترکمان‌چای شد (۱۲۲۸ و ۱۲۴۳ قمری) به روسیه‌ی تزاری واگذار شد. و پس از واژگون شدن حکومت تزاری و تشکیل حکومت شوروی در قالب سه جمهوری از جماهیر شوروی درآمد. و پس از فروپاشی حکومت اتحاد جماهیر شوروی، هر کدام از این جمهوری‌ها استقلال خود را باز یافتند.

پایتخت جمهوری آذربایجان شهر زیبای باکو است که به عنوان بزرگترین بندر و بزرگترین شهر ساحلی این دریا به شمار می رود. شهرهای گنجه (زادگاه نظامی)، شماخی (زادگاه خاقانی)، شکی، جلیل‌آباد، لنکران و نخجوان از شهرهای مهم این کشور است.

زبان مردم جمهوری آذربایجان ترکی است و خط رسمی آنان امروزه لاتین است. اما پیش از استقلال به خط روسی (کریل) و قبل از آن به خط فارسی می نوشتند.

انجمن شاعران ایران با همکاری دفتر شعر جوان در قالب برنامه‌ی «تا قله‌های شعر» و با هدف بزرگداشت مقام حکیم نظامی گنجوی، سفری شاعرانه را (از ۲۷ شهریور تا ۴ مهر) طراحی کرد. در این سفر تعدادی از شاعران، نویسندگان و هنرمندان از جمله: آقایان موسوی گرمارودی، عمران صلاحی، محمدرضا عبدالملکیان، سهیل محمودی، ساعد باقری، مصطفی محدثی، بیوک ملکی، عباس سجادی و خانم‌ها فاطمه

راکعی، نرگس گنجی و ... حضور داشتند و این بنده نیز از استان فارس برای شرکت در این سفر شاعرانه دعوت شدم.
نوشته‌ی زیر گزارش کوتاهی از چند نشست رسمی است که در کنار برنامه‌های متنوع دیگر این سفر در شهرهای باکو و گنجه انجام گرفت.

جلسه اول روز دوشنبه ۲۹ شهریورماه ساعت ۱۲ تا ۲ بعدازظهر در موزه‌ی تاریخ ادبیات آذربایجان وابسته به آکادمی علوم نظامی در شهر باکو تشکیل گردید که در این نشست آقای رافائل حسین اف، رئیس موزه درباره‌ی ضرورت ارتباطات و تبادلات فرهنگی میان ایران و آذربایجان صحبت کردند و با اشتیاق و علاقه خواهش کردند تا شاعران و نویسندگان ایرانی آثارشان را برای ترجمه و انتشار در آذربایجان به او بسپارند. آقای رافائل حسین اف از نویسندگان، پژوهشگران و ایران شناسان آذربایجانی بود که از طرف مردم به نمایندگی مجلس آن کشور نیز انتخاب شده بود. در این نشست، پس از گفت و گوهای طرفین مقرر شد مدیران «انجمن شاعران ایران» گزیده‌ای از آثار نویسندگان و شاعران معاصر را برای ترجمه و انتشار انتخاب و به آقای رافائل تحویل دهند و متقابلاً گزیده‌ای از آثار نویسندگان و شاعران آذربایجانی را به فارسی ترجمه و منتشر کنند.

جلسه‌ی دوم نشست مشترکی بود که روز یکشنبه ۳۰ شهریورماه ساعت ۵ بعدازظهر در دانشگاه نظامی گنجوی شهر گنجه با حضور برخی از استادان آن دانشگاه و مقامات فرهنگی شهر گنجه و هیأت ایرانی تشکیل شد.

در این جلسه معاون فرمانداری شهرستان گنجه، مدیر فرهنگ شهرستان و برخی از شاعران و نویسندگان گنجه‌ای و نیز برخی از شاعران و نویسندگان ایرانی به گفت و گو، شعرخوانی و سخنرانی پرداختند و بر ضرورت گسترش ارتباطات تأکید شد.

جلسه‌ی سوم روز دوشنبه ۳۱ شهریور ماه ساعت ۱۱ در انستیتو شرق شناسی آکادمی علوم دانشگاه باکو برگزار شد. در این نشست رئیس انستیتو (آقای مهدی کاظم اف) درباره‌ی فعالیت‌های علمی انستیتو شرق شناسی گزارشی ارائه دادند و پس از او برخی از استادان، شاعران و نویسندگان ایرانی و آذربایجانی به گفت و گو، شعرخوانی و داستان خوانی پرداختند. از جمله‌ی نویسندگان آذربایجان که در این نشست سخنرانی

کردند و آثار خود را خواندند می توان به آقایان حاجی اف، سهراب طاهری و خانم شفق اشاره کرد. خانم شفق ترجمه‌هایی از اشعار حافظ و فروغ فرخزاد را قرائت کردند. در این نشست فرهنگی و در گفت و گوهای طرفین باز هم به ضرورت ایجاد ارتباط و تبادل اطلاعات تأکید شد و برخی از زمینه‌های موجود فرهنگی بررسی شد.

جلسه‌ی سوم دوشنبه شب ۳۱ شهریور ماه ساعت ۹ تا ۱۲ همراه با ضیافت شام که به همت سفیر جمهوری اسلامی برپا شده بود برگزار گردید. در این جلسه آقای محمد علی اف، رئیس دانشکده‌ی الهیات باکو و عضو شورای عالی مسلمانان قفقاز که نخستین مترجم قرآن کریم به زبان آذربایجانی بود سخنرانی کردند. همچنین یکی از شخصیت‌های جهانی آذربایجان، شاعر و نویسنده‌ی نامدار، آقای بختیار وهاب زاده درباره‌ی شرایط اجتماعی و زمینه‌های همکاری نویسندگان و شاعران ایرانی و آذربایجانی صحبت کردند و شاعران و نویسندگان ایرانی هم با گفت و گو درباره‌ی وضعیت ادبیات معاصر ایران و تأیید گفته‌های نویسندگان آذربایجانی آمادگی خود را برای گسترش ارتباطات فرهنگی اعلام کردند.

جلسه‌ی چهارم عصر روز دوشنبه ۳۱ شهریور ساعت ۵ تا ۷ در محل اتحادیه‌ی نویسندگان و شاعران آذربایجانی تشکیل شد. اتحادیه‌ی یاد شده یک نهاد مستقل غیردولتی است. برخی از اعضای این اتحادیه در نشست مشترک شرکت کردند و به اجرای برنامه‌های مشترک شعرخوانی پرداختند، از جمله شاعران آذربایجانی که در این نشست آثار خود را قرائت کردند می توان به خانم نورانگیز، خانم رفیقه نورای و آقای بالاش آذراوغلی اشاره کرد. برخی از شاعران ایرانی، از جمله عمران صلاحی، فاطمه راکعی، اسماعیل امینی و بیوک ملکی در این جلسه شعرخوانی کردند.

جلسه‌ی پنجم عصر روز سه شنبه اول مهرماه ساعت ۵ تا ۷/۵ در یکی از سالن‌های شهر باکو برگزار شد. این مراسم به مناسبت عید مبعث و با همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آذربایجان برگزار شده بود و تعدادی از خانواده‌های کارمندان سفارت، رایزنی فرهنگی و ایرانی‌های مقیم باکو شرکت داشتند. در این مراسم نیز برخی از شاعران ایرانی اشعاری را به مناسبت عید مبعث و دفاع مقدس قرائت کردند.

جلسه‌ی ششم سه شنبه شب اول مهرماه ساعت ۹ تا ۱۲ شب برگزار شد. این جلسه که به همت ایرانی‌های مقیم باکو و همراه با ضیافت شام برگزار شده بود، جشن

باشکوهی بود که به مناسبت عید مبعث برگزار می شد و برخی از شاعران ایرانی و آذربایجانی در این مراسم به قرائت آثار خود پرداختند.

در حاشیه‌ی این جلسات رسمی نشست‌ها و گفت‌وگوهای غیررسمی با اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و نویسندگان و شاعران آذربایجانی برگزار می شد که بسیار مفید بود.

این سفر فرهنگی خوشبختانه یکی از بهترین و پربارترین سفرهایی بود که تاکنون با حضور حدود ۳۰ نفر از نویسندگان و شاعران ایرانی در کشور جمهوری آذربایجان صورت پذیرفته بود و زمینه‌های مناسبی را برای گسترش ارتباطات علمی و فرهنگی فراهم آورد.

به نام خدا

برادر ارجمند جناب آقای محمد حسین ستایش
معاون محترم اداری و مالی دانشگاه شیراز

با سلام و احترام

در پاسخ به نامه‌ی شماره‌ی ۵۸-۵۷۰ تاریخ ۸۳/۱۰/۲ در پیوند با تخلیه‌ی منزل سازمانی، به استحضار می‌رساند که متأسفانه زمان اعلام شده (۸۳/۱۲/۲۱) زمان مناسبی برای تخلیه‌ی منزل و جابه‌جایی نیست و این موضوع به وضع آموزشی فرزندان این جانب ضربه خواهد زد.

خواهشمند است اجازه فرمایید مهلت استفاده‌ی این بنده از منزل سازمانی تا ۶ ماه تمدید گردد. مسلماً با پایان یافتن مدارس و برگزاری آزمون سراسری دانشگاه‌ها - حداکثر تا شهریور ماه ۱۳۸۴- این منزل سازمانی تخلیه خواهد شد.

با سپاس فراوان
کاووس حسن‌لی